

"Vücut, hayr-ı mahzudur. Halk, Allah'ın fiilidir; Allah'ın fiili, lââyüs'eldir. Ancak melâikeyi şüpheye dâvet eden ve istifsarlarına mûcip olan, جَاءَ" melâikeyi şüpheye dâvet eden manayı izah eder misiniz?

"Rabbin meleklere: 'Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım.' dediği vakit onlar: 'Âaa! Oradaki nizamı bozacak ve yeryüzünü kana bulayacak bir mahlûk mu yaratacaksın? Oysa biz sana devamlı hamd, ibadet yapıp, seni tenzih etmekteyiz.' dediler. Allah: 'Ben, sizin bilmediğiniz pek çok şey bilirim.' buyurdu."(Bakara, 2/30)

"Ancak melaikeyi şübheye davet eden ve istifsarlarına mûcip olan ca'ldir." cümlesinin izahı ayetin şu kısmıdır:

"Âaa! Oradaki nizamı bozacak ve yeryüzünü kana bulayacak bir mahlûk mu yaratacaksın? Oysa biz sana devamlı hamd, ibadet yapıp, seni tenzih etmekteyiz."

Ayette geçen **"ca'l"** ifadesi tanzim, düzeltme ve inşa etmek anlamlarına geliyor. Oysa insanların ekseriyeti **"nizamı bozacak ve yeryüzünü kana bulayacak"** bir durum sergileyecekler. Dolayısı ile işin derinliğine hakim olmayan melekler, işin zahiri yönüne bakarak hayret ve şaşkınlıkla (itiraz görünümlü soru) **istifsar** da bulunuyorlar.

Allah da cevaben: **"Ben, sizin bilmediğiniz pek çok şey bilirim."** buyurdu. Çünkü insanlığın kemiyeti ve kan dökmesinin yanında bir de nebiler silsilesinin getirmiş olduğu hayır ve ibadetler var ki, bu keyfiyetli hayır ve ibadetler, insanlığın olumsuz yönüne ağır basıyor. Yani insanlığın az ama keyfiyetli hayrı, çok ama keyfiyetsiz şerrine galip geliyor, denilebilir.

Yani iki cihan serveri ve onu takip eden diğer nebi ve evliyaların külliyetli ubudiyetleri insanlığın hatasını, zulmünü, cinayetini, gafletini kapıyor ve insanlığın yaratılıp yer yüzüne halife olmalarına fetva verdiriyor. Melekler işin bu derinliğini idrak edemedikleri için, Allah'tan öğrenmek amaçlı bu soruyu soruyorlar.

Yani Peygamber Efendimiz (asv)'in nuru, ayette ifade edilen **"ca'l"** ifadesine tam

---

tetabuk ediyor.